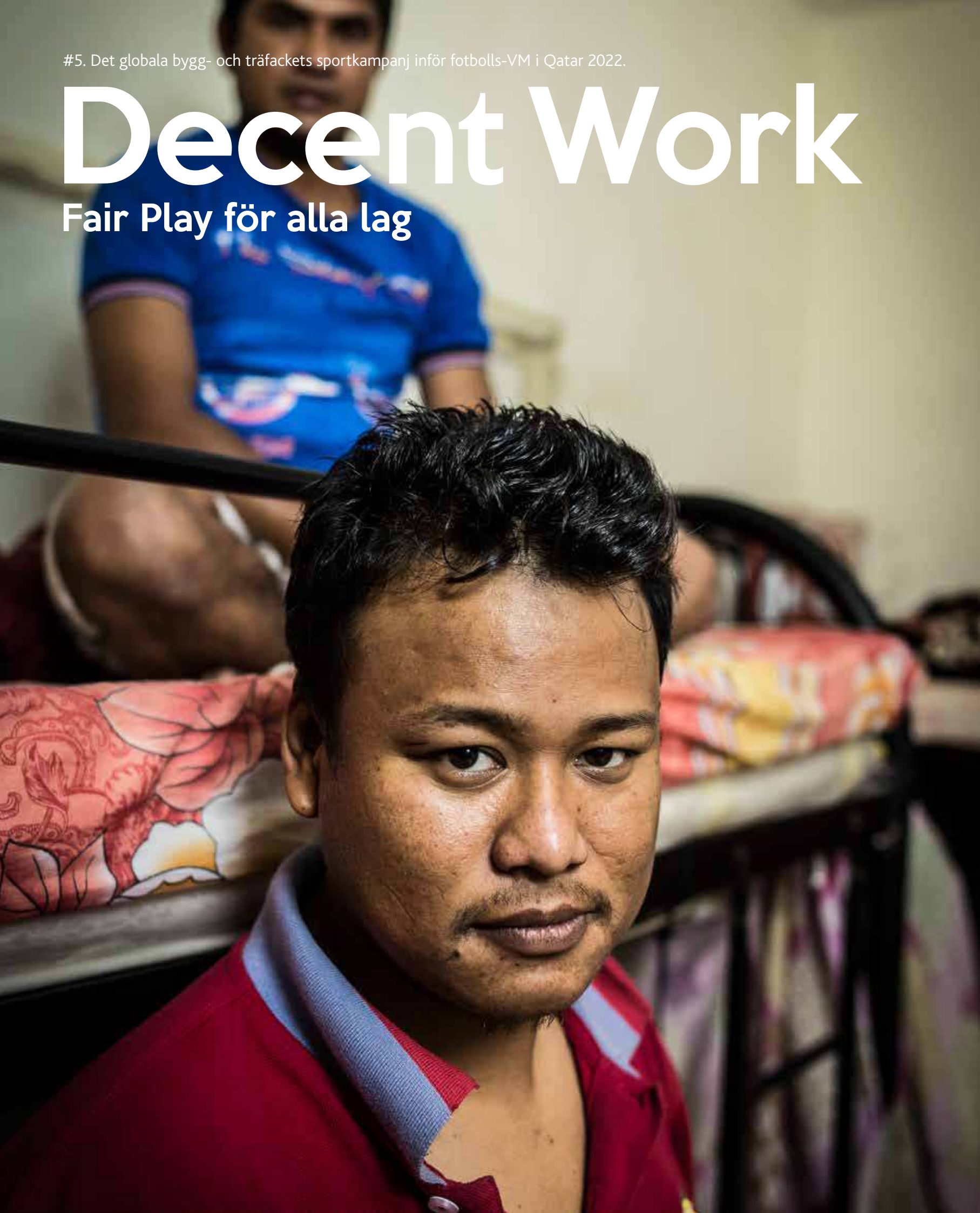

#5. Det globala bygg- och träfackets sportkampanj inför fotbolls-VM i Qatar 2022.

Decent Work

Fair Play för alla lag

**HERRARNA I FIFA
TRÄFFAS I SLUTNA RUM
– DET ENDA VI VET ÄR ATT
DET HANDLAR OM PENGAR,
MYCKET PENGAR**

INGET SPEL UTAN FACKLIGA OCH ANDRA MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Den 2 december 2010 träffades exekutivkommittén i Fifa, fotbollens världsorganisation och maktcentrum. 22 män utsåg Qatar till värdland för fotbolls-VM 2022.

Herrarna i Fifa träffas i slutna rum. Vi vet alltså inte hur det gick till när de två arrangörsländerna valdes. Det vi vet är att det handlar om pengar, mycket pengar. Sponsoravtal, mediarättigheter och regimer som går med på att ge Fifa och sponsorerna skattefrihet och andra exklusiva rättigheter avgör.

Globala sportevenemang, som fotbolls-VM, är en källa till drömmar. En sulfint av Neymar, en frispark av Pirlo eller en spektakulär räddning av Neuer får miljoner ungar att gång på gång försöka upprepa det de sett på VM-arenorna.

Men också andra drömmar väcks till liv, som drömmar om jobb och förbättrade levnadsvillkor. De som bygger i Qatar kommer från Nepal, Indien, Filippinerna, Bangladesh och andra länder i södra Asien.

Här berättar Subramanian Velu från södra Indien hur han lockats till byggboomen i Qatar. Han är inte ensam. De bygger drömmarnas arenor. Men de arbetar med livet som insats och utan rättigheter. Som i Qatar, där minst 1 400 migrantarbetare mist livet sedan Fifa beslutade att ge landet VM 2022.

Vi i det globala bygg- och träfacket, BTI, har sedan VM 2010 i Sydafrika ställt krav på Fifa och andra idrottsorganisationer. Vi menar att det är självklart att Fair Play ska gälla för alla lag, också arbetslagen som bygger arenorna.

Våra krav är enkla. Fifa, IOK och andra globala idrottsorganisationer måste helt enkelt ta sin del av ansvaret och ställa krav på arrangörsländerna. Vi kräver att mänskliga rättigheter ska respekteras i alla delar av de globala sportevenemangen.

- **Tvångsarbete och slavliknande beroende av arbetsgivare, som i Qatar, måste upphöra.**
- **Det måste vara tillåtet för arbetare att organisera sig i fackföreningar.**
- **Minimivillkor för boende, hygienanläggningar, mat och dricksvatten måste läggas fast och kontrolleras i alla led i entreprenadkedjan.**
- **De som bygger arenorna måste få en lön som det går att leva på.**

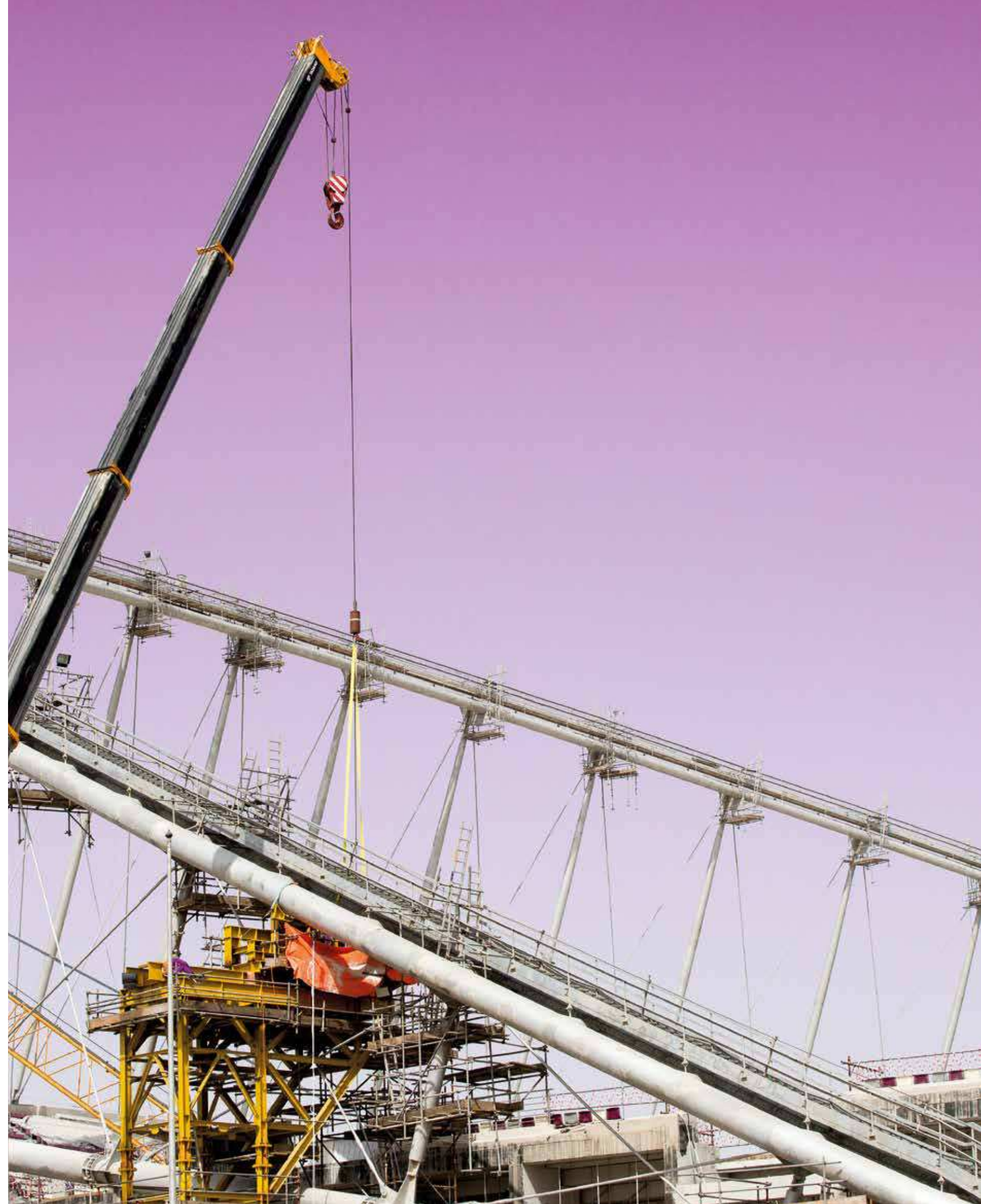
Sportens vinstdrivande organisationer ställer detaljerade krav på arrangörsländerna när det gäller skattebefrielse, exklusiva rättigheter åt sponsorer och andra förmåner. Däremot vägrar de envist att ställa krav på grundläggande mänskliga rättigheter i arbetslivet för de som arbetar med mästerskapen. Deras attityd leder till krossade drömmar, mänskliga tragedier och växande motsättningar. De offrar just nu tusentals människoliv i Qatar.

Vi riktar inte våra krav bara mot arrangörsländerna och sportens världsorganisationer. Världens globala byggjättar lockas av de enorma investeringarna.

I Qatar finns nästan alla av världens 25 största byggjättar på plats. Franska Vinci bygger tunnelbana. Amerikanska Bechtel har byggt flygplats. Brittiska Balfour Beatty, tyska Hochtief, österrikiska Strabag, spanska FCC liksom koreanska, kinesiska och japanska byggföretag deltar i vinstjakten.

Vi i det globala bygg- och träfacket kräver att storföretagen följer de överenskommelser flera av dem skrivit på. De måste leverera arbetsvillkor som motsvarar FN:s arbetsorganisation ILO:s, riktlinjer.

Världens byggnadsarbetare kräver Decent Work och Fair Play. Inget VM och inga olympiska spel utan fackliga och andra mänskliga rättigheter!

RÄTTEN ATT BILDA
FACKFÖRENINGAR MÖTS
AV ETT BLANKT NEJ

INDIEN

Invånare: 1,23 miljarder.

Förväntad livslängd: 67,8 år.

Yta: 3 287 264 kvadratkilometer.

Statsskick: Världens största demokrati. Det hindunationalistiska partiet BJP styr sedan valet 2014. Premiärministern heter Narendra Modi.

Arbetslöshet: 8,8 procent (2013).

Facket: Fackföreningsrörelsen är splittrad efter religiösa och politiska linjer. I Chennai har flera byggfack, som också organiserar migrantarbetare, bildat en federation.

“JAG BLEV LOVAD
KÖRKORT OCH BRA LÖN”

ARBETSGIVARNA VÄNDER SIG TILL ILLEGALA AGENTER

Subramanian Velu, 33 år, har bara en resväska på sin bagagekärra. Det är tisdagsmorgon, han kryssar sig fram genom folkmassan utanför ankomsthallen på Chennais flygplats. Tre plan från Gulfstater har landat här, i åtta-miljonerstaden i södra Indien, under morgonen. Familjer återförenas, många återvändare har tungt lastade bagagekärror efter år av arbete utomlands.

– Äntligen hemma, nu är jag lycklig igen, säger Subramanian.

För ett halvår sedan, i juni 2014, flög han härifrån, till Doha i Qatar. Han hade lämnat familjen, hustrun Telvi och döttrarna Sarani, 2 år och Akashiya, 1 år, hemma i byn, sex timmars bussresa från Chennai. I fickan hade han sitt pass med ett tvåårigt arbetsvisum, som elektriker på företaget Beacon Projects. Agenten som ordnat hans visum hade lovat att han skulle få arbete som chaufför, han har elva års erfarenhet som lastbilschaufför. Arbetsgivaren skulle dessutom betala ett internationellt körkort, det var det som avgjorde när familjen tog beslutet att han skulle åka.

För nödvändiga dokument och löften om jobb och körkort hade han betalat fyra månadslöner. Han hade lånat pengarna av en lånehaj till en ränta på fem procent per månad.

– Jag hade fast jobb och en hyfsad månadslön, 25 000 rupier (3 400 kronor). Så jag var inte desperat. Men med ett internationellt körkort skulle jag kunna få bättre jobb. Och jag litade på mina kontakter, bland annat en släkting som arbetade i Qatar, berättar Subramanian.

Det finns tusentals officiellt registrerade agenter i Indien. De flesta är privata men i flera delstater, till exempel i Tamil Nadu, driver myndigheterna egna

agenturer. Tamilnadu Manpower Corporation, TMC, ska stödja migration, arbetskraft är en viktig exportvara för delstatens ekonomi, och dessutom upprätthålla ordning och reda. Men än så länge är omfattningen blygsam. 2014 förmedlade TMC 220 kontrakt. Det är en mycket liten droppe i floden av migrantarbetare.

– Arbetsgivarna frågar inte efter arbetskraft från oss, de vet att vi kontrollerar villkoren, förklarar K langoyan, chef för den delstatliga agenturen.

Arbetsgivarna vänder sig hellre till någon av de oräkneliga illegala agenterna. Det var en sådan som ordnade Subramanians kontrakt, mot en betalning på 13 600 kronor. Enligt flera källor en normal förmedlingsavgift.

Nästan en miljon indier åkte utomlands för jobb 2012, enligt officiell statistik. Sedan dess har antalet ökat och dessutom åker minst lika många på turistvisum och arbetar illegalt. Enligt indiska ambassaden i Qatar arbetade cirka en halv miljon indier i Qatar vid årsskiftet 2014/2015.

Drivkrafterna är fattigdom och drömmar om ett bättre liv. De som arbetar på Chennais byggen har oftast flyttat hit från norra Indien, till det rikare syd. En av dem är daglönaren Rubni, 21 år. Hon tjänar 13,50 kronor per dag när hon lastar tegel. Ett rum med jordgolv, där hon bor med sin man och två barn, kostar tio dagsverken per månad. Rubni drömmer om att kunna ge barnen ett bättre liv. Att flytta dit jobben finns är en metod hon redan provat. I Indien är migration, inom landet eller utomlands, ett naturligt alternativ.

I fiskeorten Kalpakam, söder om Chennai, är det traditionella kustnära fisket utdöende. Ryska och malaysiska fiskeflottor har dammsugit havet längre ut från land. Fiskarfamiljerna skickar nu sina söner till Gulfstaterna.

– Fisket gav inte tillräckligt. Så jag bestämde att skicka iväg Sinakumar trots hans fars tårar, berättar

mamman i en fiskarfamilj som bor på stranden i Kalpakam.

Sinakumar har nu arbetat utomlands, bland annat i Qatar, i snart tio år. När han åkte första gången bar hustrun, Bhuvanishwari, deras barn i magen. Sinakumar har missat nästan hela dotterns uppväxt. Men

både han och familjen tycker att det varit värt priset. För pengarna han tjänat har familjen kunnat bygga sig ett stenhus och hans syster har kunnat gifta sig.

När Subramanian Velu landade i Qatar blev inget som han tänkt sig.

– Agenten lovade 1 500 riyal (3 400 kronor) per

månad, i verkligheten fick jag bara 900 riyal, drygt hälften av det jag tjänade hemma, berättar han.

– Och körkort blev det inget, i stället fick jag börja köra buss mellan förläggningen och olika byggen redan andra dagen.

Arbetsgivaren, Beacon Projects, visade sig vara ett bemanningsföretag i byggbranschen. De tog hand om

hans pass redan på flygplatsen. Det var hett, under sommaren är det inte ovanligt med över 40 graders värme. Förläggningen, norr om huvudstaden Doha, hade varken el eller luftkonditionering. Han blev inhytt i ett rum tillsammans fyra landsmän.

– Jag körde buss i tre månader. Då fick jag lön, kontanter direkt i handen. Men sedan behövdes ingen buss längre. Då fick jag börja arbeta som hjälpare åt snickare på bygget och jag fick ingen lön alls längre.

Subramanians berättelse är bara en i mängden. De är cirka 1,5 miljon, migrantarbetarna som bygger Qatar inför kommande stora sportevenemang. De kommer från Nepal, Indien, Bangladesh, Sri Lanka, Filippinerna. Och många av dem berättar om hur de luras in i slavliknande förhållanden, med hjälp av landets system för att administrera migrationen.

Som Chandran, 34 år, och Hussain, 36 år, två indier som arbetar med Dohas metrobygge. De bor tillsammans med 2 500 andra män i en förläggning bakom stängsel, en dryg timmes resa norrut från Doha.

Varje morgon klockan fem, sex dagar i veckan, dundrar drygt 20 Tata-bussar förbi vakten, ut genom grindarna. Klockan sex på eftermiddagen går bussarna samma väg tillbaka. Halv åtta är det mat.

– Vi är lediga på fredagar. Då kan vi få våra pass så att vi kan vistas utanför förläggningen, berättar Hussain. Deras arbetsgivare, QDVC, är ett konsortium där franska Vinci är storägare.

De båda tunnelbanebyggarna har det bättre än de flesta. Deras arbetsgivare är en storbyggare på ett prestigeprojekt. Men lönen är för låg, "vilka drömmar kan man ha för 1 200 riyal (2 750 kronor) i månaden", och systemet, Kafala, som ger deras arbetsgivare all makt, måste ändras. De tänker starta en fackförening, trots att det är förbjudet.

Lite närmare Doha, i Al Khor, bor tolv målare från Nepal, fem i ett rum och sju i ett annat. De delar på en dusch och toalett.

– Vi har inget dricksvatten. Vi går till moskén en bit bort för att fylla vattenflaskorna. Där behandlar qatarierna oss som skit, berättar en av dem.

Mellan halv åtta på kvällen och fem på morgonen ska de ordna mat, tvätta och sova. Matinköpen tar en tredjedel av lönen, resten skickar de hem till familjerna i Nepal. De är oroliga för hälsoriskerna. Deras skydd mot kemikalierna är en pappersmask, av den enklaste modellen.

I utkanten av Doha, i East Industrial Area, hyr Lotus Trading ut bostadsbaracker bakom murar. Här bor snickare anställda av Medtel. En av dem har skadat ryggen på jobbet. Han har läkarintyg på att han inte kan fortsätta som snickare. Men arbetsgivaren, som har hans pass, accepterar inte hans uppsägning.

– De säger att jag ska gå till jobbet eftersom mitt kontrakt är på två år, berättar han.

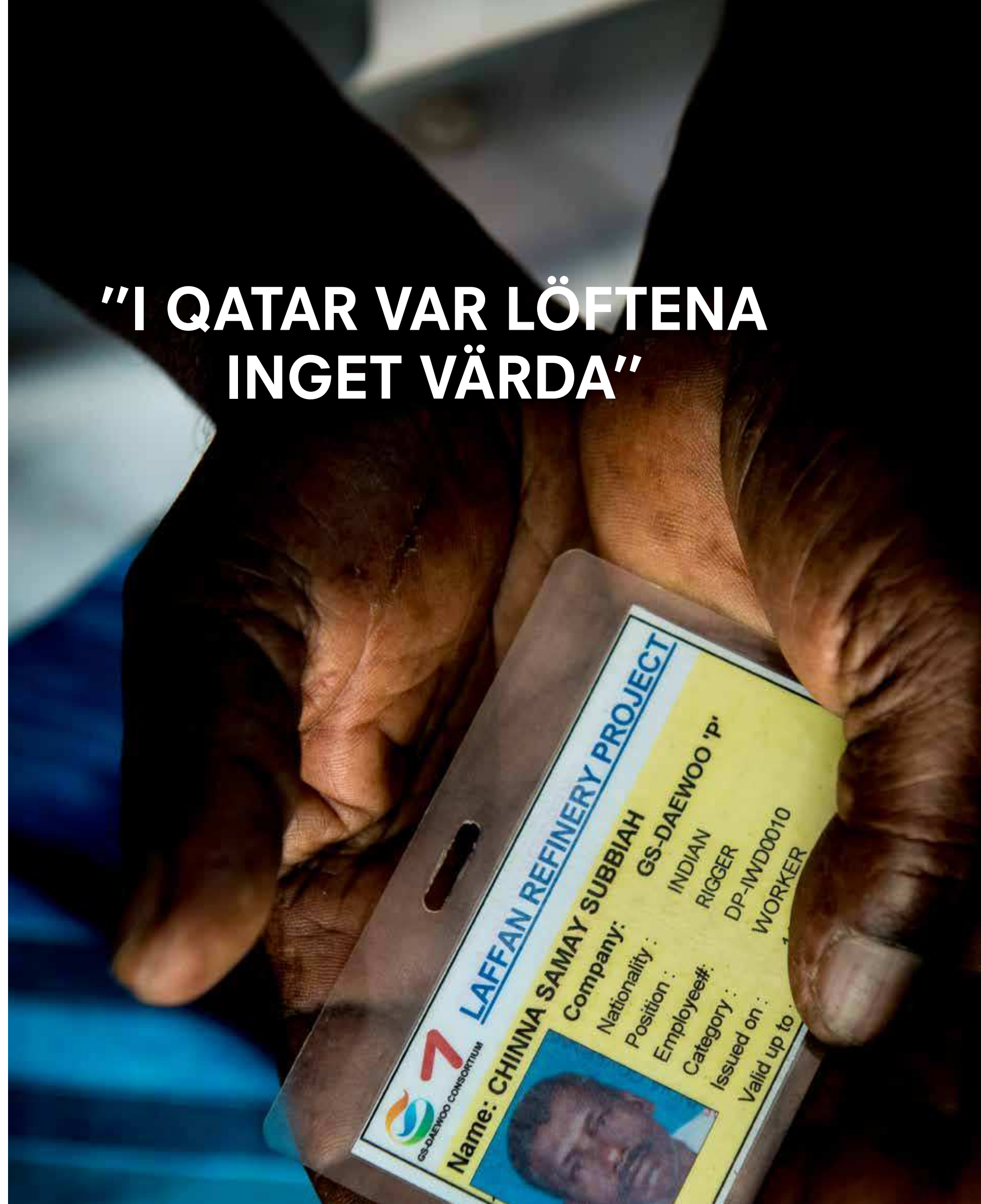
– Om jag slutar ändå hotar de med att inte skriva på mitt utresevisum. De säger också att de inte betalar för min hemresa och jag får inte ut inestående lön. De knappt 250 snickarna på Medtel bygger i Dohas centrum. Arbetsgivaren behandlar dem inte som människor, säger de, mer som maskiner. En av dem berättar att en busslast nepalesiska arbetare som kom med en sen flight från Kathmandu skjutsades direkt till jobbet på morgonen, utan mat.

De har liknande berättelser, oavsett var de kommer ifrån. Det handlar om att Kafala-systemet gör dem helt maktlösa. När de utsätts för försämrade kontraktsvillkor, innehållna löner, långa arbetstider, hårt arbete på sommaren i olidlig hetta, dåliga förläggningar, brist på mat och vatten och farlig arbetsmiljö kan de inte protestera. De saknar mänskliga rättigheter.

Efter månader utan lön vände sig Subramanian Velu till Indiens ambassad i Doha för att få hjälp. En stödorganisation för migrantarbetare, National Domestic Workers Movement, tog sig an hans situation. Efter månader av oviss väntan, då han levde på gåvor, fick han till slut sitt pass. Villkoret var att han skrev på att han inte har några krav på företaget. Han återvänder hem med tomma fickor och en obetald skuld för avgiften till agenten.

Men han är lycklig när han skjuter sin bagagekärra ut från ankomsthallen i Chennai. Nu återstår bara sex timmars bussresa hem till Telvi, Sarani och Akashiya.

"I QATAR VAR LÖFTENA INGET VÄRDA"

**SPONSORN SLÄPPER
INTE IFRÅN SIG
DEN NJURSIJUKA
MIGRANTARBETARENS
PASS FÖRRÄN HAN
SKA GÅ IGENOM
SÄKERHETSKONTROLLEN
PÅ DOHAS FLYGPLATS**

QATAR

Invånare: 2,3 miljoner, varav 278 000 är qatarier.

Förväntad livslängd: 78 år.

Yta: 11 586 kvadratkilometer.

Statsskick: Emir Tamim bin Hamad Al Thani styr enväldigt. Tronen ärvs.

Arbetslöshet: 0,3 procent (2013).

Facket: Migrantarbetare får enligt lag inte bilda eller gå med i fackföreningar.

OS-FACKLAN BYGGS INNAN OMRÖSTNINGEN ENS ÄR AVGJORD – MAN ÄR JU VAN ATT FÅ SOM MAN VILL

QATAR SATSAR OLYMPISKT

Framför Khalifa International Stadium, där friidrotts-VM genomförs 2019 och som är en av Qatars arenor för fotbolls-VM 2022, står en olympisk fackla. Den är 300 meter hög och innehåller bland annat ett lyx-hotell. Fackeltornet tyder på viss självsäkerhet hos Qatars emirfamilj, Al Thani. Som enväldshärskare i världens rikaste land, räknat per innevånare, bygger man en OS-fackla innan omröstningen är avgjord. Man är van att få som man vill.

Men trots två ansökningar har Qatar inte fått olympiska spel. I väntan på att få tända OS-facklan på riktigt bygger nu emirfamiljens eget byggföretag, Midmac, om Khalifastadion för VM i friidrott.

Stadion ligger i Aspire Zone, ett område som är byggt som en olympisk park. Här håller Qatars akademi för unga fotbollstalanger till. Rekryter sällas fram i akademier i Asien, Afrika och Latinamerika. Målet är att bygga ett slagkraftigt landslag till VM 2022.

220 miljarder dollar lägger Qatar ut på byggnation av arenor och anläggningar för fans och spelare, vägar och järnväg samt en helt ny satellitstad norr om Doha, Lusail, där finalarenan, Lusail Iconic Stadium, byggs. Utöver Khalifa stadion byggs sex arenor i Doha samt en vardera i Al Khor, Ash Shamal, Umm Salal, Al Rayyan och Al Wakrah.

Qatar är ungefär lika stort som Skåne. I oktober 2014 bodde knappt 2,3 miljoner personer i landet, enligt affärstidningen BQ Magazine. Tolv procent, 278 000, av dem är qatarier. Nästan nio av tio är migranter som lockas till Qatar för att arbeta med investeringar av olje- och gasinkomsterna.

Det krävs en balansgång för att behålla makten i qatariernas händer. Utländska företag erbjuds vinster men bara under strikt kontroll. Och importerad arbetskraft lockas av löften om höga löner men blir maktlösa i Kafala-systemet.

Kafala betyder sponsor, utan tillstånd från qatarisk sponsor kan ingen varken komma in i eller lämna Qatar. En konflikt med sponsorn är förödande, det är inte tillåtet att byta sponsor under kontraktperioden

och indraget ID-kort innebär att vistelsen i Qatar blir illegal. Efter omfattande internationell kritik lovade Qatar i maj 2014 att mildra systemet. Det går sådär. En rapport från Amnesty International från november 2014 slår fast att väldigt lite blivit verklighet.

Utresetillstånd: Trots löften om att Inrikesministeriet ska ta över ansvaret att utfärda utresetillstånd från sponsorerna har inget skett.

Möjlighet att bryta kontrakt: Inget har skett.

Kontantlöner: I juli 2014 aviserade de styrande en lagstiftning som skulle förbjuda kontantlöner. Trots det är regelbundna löner till bankkonton mycket ovanliga.

Hälsorisker på arbetet: Olyckstal och antal dödsfall som beror på en kombination av värme, stress, bristande hälsovård och dålig kost fortsätter att stiga. Indien med en halv miljon migranter och Nepal med drygt 400 000 är de största utsändningsländerna. Under 2014 dog 279 indier i Qatar, 38 fler än 2013. Cirka 30 av dödsfallen var arbetsolyckor. 157 nepaleser dog under de första 10 månaderna 2014. Det betyder att dödstaten ökar kraftigt också bland migranterna från Nepal. Minst 34 nepaleser dog i arbetsolyckor 2014. Löften om förbättring har inte infriats.

Rätten att bilda fackföreningar: Kravet från FN, globala fackföreningar och andra möts av ett blankt nej från Qatar.

I februari 2015 summerar advokat Nizar Kochery, som arbetar med stöd till migrantarbetare i Doha, läget.

– En del har blivit bättre i de stora företagen. Men i stället växer problemet med underentreprenörer som utnyttjar migranternas svaga ställning.

Qatars organisation för att genomföra VM har tagit fram en policy för arbetarnas välfärd. Den ställer bland annat krav på boende, mat, löneutbetalningar och tillgång till det egna passet. Fifa har sagt sig vara nöjda med åtagandet, men det är oklart hur VM-organisationen ska se till att kraven blir verklighet.

**I QATAR HAR MINST
1 400 BYGGNADSARBETARE
FÖRLORAT LIVET**

VISA SOLIDARITET – GE DITT BIDRAG TILL BYGGNADS SOLIDARITETSFOND

Tycker du det är viktigt att byggnadsarbetare i andra länder får bättre villkor? Var med och bidra. Som givare i Byggnads Internationella Solidaritetsfond stödjer du facklig kamp inför evenemang som fotbolls-VM i Ryssland och Qatar – länder där situationen för byggnadsarbetare är katastrofal.

De som bygger för VM i Ryssland får ditt stöd genom att vi samarbetar med fackliga organisationer i Ryssland och i de länder migrantarbetarna kommer ifrån, som till exempel Serbien och Tadjikistan. Vi ger dem resurser att organisera sig och förhandla fram bättre villkor.

I Qatar, där det är förbjudet för migrantarbetarna att organisera sig fackligt, har vi hittills gett stöd till så kallade supportgrupper. Det handlar om grupper bildade av migrantarbetarna själva, i syfte att ge råd och hjälp till kollegor som råkar ut för agenter, jobbmäklare eller arbetsgivare som bryter mot reglerna i hemländerna eller på plats i Qatar.

Dessutom pågår ett arbete, i det globala bygg- och träfacket, BTI, för att utforma ett medlemskap direkt i BTI. Ett gränslöst medlemskap som på sikt kommer tvinga arbetsgivare i Qatar till förhandlingsbordet.

Redan nu bidrar du som medlem i Byggnads till det internationella fackliga arbetet men som direktgivare till Byggnads Internationella Solidaritetsfond kan du bidra mer. Kampen för schysta villkor för alla byggnadsarbetare i världen behöver din hjälp och ditt bidrag innebär att BTI kan fortsätta utveckla sitt stöd för att etablera och stärka fackföreningar.

Det gäller livet för allt för många. I Qatar har redan minst 1 400 byggnadsarbetare dött från 2010 fram till i mars 2014. Nya siffror från Indiens och Nepals ambassader visar att dödstalen ökade bland migranter från de två största utsändningsländerna under resten av 2014.

Alla drömmer om ett bättre liv. Men allt för många drömmar krossas just nu i Ryssland och i Qatar.

Tillsammans gör vi skillnad! Alla har rätt till schyssta villkor! Ditt bidrag gör skillnad. Lämna ditt bidrag på postgiro 30200-0 eller anmäl en autogirering till Byggnads Internationella Solidaritetsfond.

Håll drömmen vid liv!

BYGGNADSARBETARE I VM-LÄNDER OCH SVERIGE

QATAR	
Nettolön*	10,75 (nepaleser) till 17,10 (filippiner) kronor per timme
Antal gånger som lönen räcker till minsta levnadskostnad	0,17 respektive 0,28 jämfört med genomsnittslön i privat sektor
Max veckoarbetstid enligt lag	48 timmar
Dödsolyckor i byggbranschen, totalt	Officiella uppgifter saknas**
Antal per 100 000 anställda	Över 55***
Andel som är med i facket	Inga migrantarbetare är organiserade
Boendekostnad per månad	Cirka 5 700 kronor (ett rum och kök)
Varukassen	
Kyckling, 1 kilo	68,40
Bananer, 1 kilo	14,80
Ris, 1 kilo	9,10
Solrosolja, 1 liter	11,40
Toapapper, 4 rullar	25,10
Alla fem varorna	128,80

*Kvar när skatt är avdragen. **Alla uppgifter om dödsfall i denna folder är hämtade från Indiens och Nepals ambassader i Qatar.

INDIEN, TAMIL NADU	SVERIGE
4,70 (ej yrkesarbetare) (till 10,10 per timme	140 kronor per timme
0,5 till 0,9	1,8
48 timmar	40 timmar
230	7
7,6 officiell siffra, minst 15 enligt facket	7
Cirka 65 procent, enligt facket	68 procent
Cirka 350 kronor	7 300 kronor
17,50	35,95
3,35	24,95
6,20	26,95
13,00	29,90
13,00	27,95
53,05	145,70

***Avser dödsfall bland indiska och nepalesiska migranter enligt Indiens och Nepals ambassader. De flesta beror på hjärtproblem, undernäring eller självmord. Cirka tio av de 55 är rapporterade som arbetsolyckor.

UTAN TILLSTÅND FRÅN
EN QATARISK SPONSOR
KAN INGEN VARKEN
KOMMA IN I ELLER
LÄMNA LANDET

